

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XIII. Explicatur locus obscurissimus ex epistola prima sancti Petri, capite tertio & quarto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

CAPVT XIII.

Explicatur locus obscurissimus ex epistola

1. S. Petri cap. 3. & 4.

DE A Scripturæ testimonia, quibus probatur descensus Christi ad inferos, pertinet etiam locus ille S. Petri: *Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustus, et nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, & uiuificatus autem spiritu, in quo his qui in carcere erant spiritibus ueniens predicauit, qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë.* 1. Pet. 3. Cui loco uidetur iungendus alius ex cap. 4. *Ideo & mortuus predicatum est Euāgelium, et iudicentur quidem secundum hominem in carne, & uiuant autem secundum Deum in spiritu.* Ut autem hic locus, qui semper obscurissimus habitus est, intelligatur, tres expositiones discutiendæ sunt.

PRIMA expositio est S. AUGUSTINI epist. 99. ad Eudodum, quem sequitur Beda. Sic Augustinus exponit, ut per spiritus in carcere constitutos intelligat homines qui erant tempore Noë, quorum animæ erant in corpore mortali tanquam in carcere; est enim corpus tanquam carcer animæ; ac dicit Christum non secundum humanitatem, quam nondum assumpserat, sed secundum Deitatem prædicasse per internam inspirationem, aut per linguam Noë illis hominibus, qui tamen increduli fuerunt; Itaque non uult Augustinus hunc locum ad inferos pertinere.

Hanc expositionem non refutarem, si ipsi Augustino placeret omnino; sed ipsemet fatetur se hunc locum non intellexisse, & rogat, ut quærat ratio, quomodo possit hic locus ad inferos pertinere. Ipso igitur non solum permittente, sed etiam cupiente Augustino, hanc expositionem primam breuiter refellemus. PRIMO, non placet hæc sententia, quia communis Patrum est in contrarium. nam Clemens Alexandrinus lib. 6. Stromatum, ante medium. Athanasius epist. ad Epictetum, & lib. de incarnatione, qui incipit, *Mos p̄ hominis*, Epiphanius hæref. 77. Cyrillus libro de recta fide ad Theodosium, & lib. 12. in Ioannem, cap. 36. HILARIUS in Psalm.

Psalm.

Psal. 118. in illud: *Defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes; Quando consolaberis me?* Ambrosius in caput 10. ad Romanos. Rufinus in expositione Symboli. Oecumenius in hunc locum Petri, exponunt de descensu Christi ad inferos, ubi spiritus defunctorum degere existimabant.

Idem dicitur Jeremias scribit Jeremias l. 4. c. 39.

Præterea IUSTINVS in Dialogo cum Triphone, & Irenæus lib. 3. cap. 23. citant verba quædam Isaia, quæ modo non inveniuntur, simillima istis verbis S. Petri, ut credibile sit inde S. Petrum accepisse. Sunt autem hæc verba: *Commemoratus est Dominus sanctus Israël mortuorum suorum, qui dormierant in terra sepulchris, & descendit ad eos euangelizare salutem, qua est ab eo, ut saluaret eos.*

SECUNDO, non probatur ea sententia, quia dicitur Christus profectus spiritu ad prædicandum spiritibus. Id enim refert illud, *in quo*, nimirum spiritu veniens, &c. at spiritus, qui hic distinguitur contra carnem, non videtur posse significare aliud quam animam; non ergo sola diuinitate, sed etiam anima Dominus ad prædicandum spiritibus profectus est.

S. AVGVSTINVS ex hac ipsa ratione dicit, se moueri ad hoc, ut non intelligat per hunc spiritum animam Christi. Nam cum dicitur (*viuificatus autem spiritu*) si spiritus significaret animam, sequeretur aliquando animam Christi mortuam fuisse, nihil enim viuificatur nisi quod mortuum est. Vult igitur ipse sensum esse, Christum mortificatum fuisse carne, quia secundum carnem mortuus est, & viuificatum spiritu, quia virtute spiritus Dei excitatus est à mortuis.

Sed hæc ratio non concludit, nam in Scriptura passim dicitur viuificari id quod non occiditur. 1. Reg. 27. *Virum & mulierem non viuificabat David*, id est, non relinquebat viuum, & 2. Reg. 8. dicitur: *David extendisse duos funiculos super Moab, & unum ad occidendum, & unum ad viuificandum*, id est, definiuisse quot ex Moabitis vellet occidi, quot seruari. Et Act. 7. *Afflixit Patres nostros ut exponerent infantes suos ne viuificarentur*, id est, ut non viuerent, sed occiderentur ad unum omnes. Vult ergo S. Petrus dicere, Christum mortificatum, spiritu viuificatum in passione, quia caro mortua mansit, anima verò non potuit occidi, sed mansit viua & operans, ac triumphans de inferno.

TERTIO,

TERTIO, non placet ea sententia, quia illud; *Veniens prædicavit*, si de anima intelligatur, propriè accipi poterit. verè enim venit ad locum, vbi non erat. at si de diuinitate, non potest accipi, nisi impropiè. Præterea verbum in Græco est *ἠγορεύεις*, id est, profectus, quod idem repetitur paulò infra, cùm dicitur, profectus in cælum, &c. at in hoc secundo loco accipitur propriè, ergo & in primo.

QUARTO, quia per spiritus qui in carcere erant, non videtur posse intelligi homines viuentes, nisi de industria sanctus Petrus affectauerit improprietatem, & obscuritatem: at certè quando habemus sensum proprium & facilè, non licet fingere tropos. Adde, quod cap. 4. de iisdem loquens Petrus dicit: *Ideo enim & mortuis prædicatū est Euangelium*. Et licet AVGVSTINVS per mortuos intelligi velit mortuos in peccatis, qui tamen viuunt in corporibus, tamen videtur obstare præcedens sententia; nam dicit: *Reddens rationem ei, qui paratus est iudicare viuos & mortuos, ideo enim & mortuis prædicatum est*. At cùm dicimus Christum esse Iudicè viuorum & mortuorum, intelligimus ad literà, quòd iudicabit eos qui viuunt, & eos qui mortui sunt verè & propriè, vt idem Augustinus docet in Enchirid. cap. 55. Igitur veris mortuis Christus prædicauit, id est, ad veros inferos descendit.

QUINTO, si hic locus intelligatur de prædicatione facta in diebus Noë, nõ apparet quorsum hîc sit inserta ista narratio. Quomodo enim ista cohærent, Christus in passione sua carne mortuus est, spiritu viuus mansit, ideo Deus olim prædicauit hominibus per Noë? At si intelligamus de descensu ad inferos, omnia cohærent: nam volens Petrus ostendere Christum in passione, & morte mansisse viuum, quoad animam, probat, quia illo tempore anima eius profecta est in infernum, & prædicauit spiritibus in carcere conclusis.

Sed obiicit AVGVSTINVS, quia non videtur ratio cur prædicauerit solùm iis, qui increduli fuerūt tempore Noë, cùm tam multi alij essent in inferno. Item, quia videtur absurdū valdè, quòd Christus prædicauerit in inferno; Videtur enim inde sequi, vt debeat etiam in inferno constitui Ecclesia, vbi conuertantur, & reconcilientur animæ. Id autem absurdum sequi ex nostra sententia, probat Augustinus, quia finis

Abraæ

Abraæ, ubi erant omnes iusti, non videtur fuisse in inferno, sed ab inferno remotissimus, cum esset chaos magnum inter diuitem inferni colonum, & Lazarum habitorem sinus Abraæ. ergo si hic locus de descensu ad inferos intelligitur, Christus solis peccatoribus prædicauit: at non prædicauit frustra, nec sine fructu, ergo aliquos conuertit. At hoc nullo modo est asserendum; ergo præstat hunc locum non intelligere de descensu ad inferos. Et hæc est potissima difficultas, quæ Augustinum à communi sententia recedere coëgit. Timuit enim, ne cogeretur admittere conuersionem, & reconciliationem spirituum damnatorum.

Respondeo, PRIMAM obiectionem posse retorqueri, nam etiam non apparet ratio, cur dicat Petrus, Christum in diebus Noë prædicasse potius, quàm in diebus Abraam, & aliorum Patriarcharum, vel etiam aliorum omnium hominum.

Dico præterea, Christum prædicasse in inferno omnibus bonis spiritibus, sed nominatim fuisse expressos illos, qui fuerunt in diebus Noë increduli, quia de illis erat maius dubium, an essent salui nec ne, cum puniti fuerint à Deo, & submersi aquis diluuij. Indicat ergo hic Petrus etiam ex illis incredulis fuisse aliquos, qui etiam in fine vite penitentiam egerint, & licet quantum ad corpus perierint, tamen quantum ad animam salui fuerint; quod etiam Hieronymus docet in quæstionibus Hebraicis in Genes. tractans illud, cap. 6. *Non permanebit spiritus meus in homine, &c.* Vbi dicit Deum puniuisse multos eorum temporaliter aquis diluuij, ne deberet eos punire in gehenna in æternum. Et hunc etiam sensum videntur facere illa verba cap. 4. *Ideo mortuis prædicatum est Euangelium, & iudicentur quidem secundum homines in carne, & uiuant autem secundum Deum spiritu*, id est, ut secundum homines exterius iudicentur carne, id est, damnati existimentur humano iudicio, quia corpora eorum aquis necata fuerunt, tamen uiuant spiritu secundum Deum, id est, animæ eorum saluæ sint apud Deum.

Ad SECUNDAM dico, ipsum Augustinum postea cognouisse sinum Abraæ fuisse in inferno, ut patet ex tractatu in Psalm. 85. & lib. 20. de ciuit. cap. 15. quæ sententia est omnium

nium Patrum, & totius Ecclesiæ. Dico igitur, prædicationem Christi in inferno, non fuisse ad conuertendos infideles, sed fuisse solum ad annunciationem gaudij magni piis animabus: quibus annunciauit completam esse redemptionem, vt intelligerent se iam inde liberandas, & tempore suo etiam corpora recepturas. Atque hæc de expositione sancti Augustini, quam refutauimus, sequuti mentem eius, non verba.

SECUNDA expositio est BEZÆ in annotationibus ad eum locum, vbi sic exponit, Christus in spiritu, id est, diuinitate, veniens prædicauit spiritibus in carcere, id est, spiritibus, qui nunc sunt in carcere inferni, sed tunc quãdo eis prædicabatur, non in carcere, sed in corpore erant, quãdo videlicet fiebat arca Noë. Hanc expositionem ita iactat Beza in defensione suæ versionis contra Castalionem, vt propter illã dica t sibi corã, & per literas à multis gratias actas.

At hæc non differt ab illa S. Augustini nisi in tribus. PRIMO, quòd Augustinus suam proponit vt dubiam, & quæ teneatur donec melior non inuenitur: Beza suam vult esse certissimam. SECUNDO, quòd Augustinus seruat textum, vt inuenit à maioribus scriptum: Beza pro sua audacia mutat, & vbi nos habemus; *Qui in carcere erant*, ipse vult legi, *qui in carcere sunt*. Et licet in Græco nullum sit verbum, tamen omnes Latini hæcenus legerunt, *erant*; & Græci, quos citauimus, exponunt, *erant*; non autem, *sunt*. Siquidem eos voluit à Christo liberatos de carcere; non potuit autem verè dici tẽpore Petri de illis spiritibus, eos tunc in carcere fuisse. TERTIO, quòd Augustinus per carcerem intellexit corpus mortale: Beza intelligit infernum, id quod pro nobis est. Itaque sententia Beza, quatenus differt ab illa sancti Augustini, non eget refutatione, quia pro nobis est. quatenus cum illa conuenit, iam refutata est.

Argumenta quoq; ipsius, ex dictis omnia facilè soluuntur. PRIMVM obiicit, quia dicitur Christus in spiritu venisse. RESPONDEO, iam ostendimus, hoc loco spiritum significare animam. SECUNDO, quia tantum fit mentio incredulorum, quibus nihil profuisset descensus ad inferos. RESPONDEO, iam diximus, illos quòdam incredulos fuisse, sed postea conuersos ad Deum & piè mortuos. TERTIO

B b

obiicit

obiicit, quia nihil hinc dicitur de liberatione animarum. RESPONDEO, prædicationem Christi nihil fuisse aliud, quam nuncium liberationis. QUARTO obiicit, absurdum esse mortuis prædicare, qui non possunt cõverti. RESPONDEO, non esse prædicatum ut conuerterentur impij, sed ut gauderent animæ piorum.

TERTIA expositio est CALVINI lib. 2. Instit. cap. 16. §. 4. & in psychopannychia, ubi dicit, ex sententia Petri Chrysostomi prædicasse spiritibus defunctorum & bonis & malis, non quod ad eos venerit per animæ præsentiam, sed quod effectus, ut sentirent effectum passionis & mortis suæ, & boni quidem gaudium reciperent, mali mœrorem.

Et quia poterat aliquis dicere, quomodo animæ piorum dicantur esse in carcere, cum per Calvinum semper fuerint in cælo? Respondet illud (*in carcere*) debuisse verti, in specula; nam vox Græca *φυλακή*, significat tam carcerem, quam etiam vigiliam, obseruationem, excubias. Itaque animæ piorum dicuntur fuisse in specula, quia erant in continua expectatione passionis Christi. Addit præterea, posse etiam dici eas fuisse in carcere, quia veluti sub nube, & umbra minus lucem prospiciebant, ita ut illa expectatio carceris dici posset.

Hanc explicationem dicit Calvinus talem esse, ut placere possit bonis omnibus persuasurum. At falsus Propheeta fuit; nam ne suo quidem vicino, atque addictissimo sibi, ac successori Beza persuasit. Siquidem Calvinus per spiritum intelligit efficaciam; Beza diuinitatem. Calvinus per carcerem, speculam cœlestem; Beza custodiam infernalem. Calvinus per (*spiritus in carcere*) animas piorum; Beza animas damnatorum. Calvinus vult, hoc esse factum in morte Christi; Beza tempore Noë. Vel ergo Beza non est vir bonus, vel Calvinus non persuasit omnibus bonis.

Sed his omissis, expositio Calvini facile refelli potest. PRIMUM enim per *spiritum* non potest intelligi efficacitas, sed anima; tum quia hinc distinguatur contra carnem, tantumquam contra alteram partem eiusdem compositi; tum etiam quia hinc dicitur Christus spiritu profectus prædicasse, ubi illud (*profectus*) notat mutationem personæ de loco ad locum.

SECUNDO falsum est φυλακήν, significare speculam in eo sensu, quem Calvinus intendit; nam φυλακή, proprie custodiam significat, à verbo φυλάττω, quod est custodio, obseruo, &c. & inde traducitur ad significanda omnia, quæ ad custodiam & tutelam pertinent, qualia sunt carceres, excubiæ, vigiliæ, &c. at non potest significare simplicem expectationem, seu vigiliam, quæ non referatur ad custodiendum, nec facilè inueniet Calvinus aliquod exemplum in bonis auctoribus pro hac specula sua.

Quod autem dicit, expectationem in umbra posse dici carcerem, ridiculū est. Nam hoc modo nocturno tempore, dum expectamus diem, omnes essemus in carcere: & preterea animæ piorum, etiam si subobscurè prospicerent Christum, tamen multa alia perspicuè cernebant, & absolutè in lumine erant. Immo verò, quo pacto Calvinus sententia dici poterant esse in tenebris, vel in carcere, si in cælo erant? quis enim capiat, in cælo esse tenebras & carcerem?

TERTIO Calvinus sententia seipsam destruit, nam ipse duo dicit. PRIMO, spiritus in carcere esse animas piorum expectantes Christum, & istis Christum annunciâsse gaudium. SECUNDO, dicit Christum terruisse sua prædicatione animas impiorum, & hoc significari illis verbis: *Qui increduli fuerunt aliquando cum fabricaretur arca.* At Petrus de iisdem loquitur, sic enim ait: *Spiritibus qui in carcere erant veniens prædicavit, qui increduli fuerunt aliquando, &c.* Et in Græco est participium ἀπειθήσαντες, inobedientibus seu non credentibus. Oportet igitur in eo carcere fuisse spiritus illos aliquando inobedientes; & si isti sunt spiritus impiorum, oportet necessariò vel spiritus impiorum fuisse in specula cælesti, vel illud φυλακή, non speculam, sed carcerem significare.

VLTIMO accedit, quod hæc est sententia singularis & contraria omnibus veteribus. Maneat igitur sententia Patrum, quæ docet, Christum in carcere inferni sanctis Patribus prædicâsse.